

Att bilda förening

Varför bilda en förening

Skälet till att bilda en förening bör i första hand vara ett gemensamt behov att samverka i organiserad form om ett gemensamt intresse. Att man önskar få bidrag eller komma in i subventionerade lokaler bör inte vara det som avgör. Det kan vara bra att först kontrollera om det finns någon förening i närheten som redan är verksam inom det område som man är intresserad av.

Vad är en förening

En förening är en så kallad juridisk person, men ändå en av de enklaste juridiska samverkansformerna, som på några minuter kan bildas utan inblandning av myndigheter eller byråkrati.

Föreningen - som juridisk person - är ansvarig för ekonomi, ingångna avtal med mera.

Förutsättningen är naturligtvis att föreningen sköts på ett acceptabelt sätt.

Föreningens medlemmar i allmänhet och föreningens företrädare i synnerhet bör därför ha grundläggande föreningsrättsliga kunskaper.

En förening får inte vara täckmantel för kommersiell verksamhet. Styrelsen ansvarar för att stadgarna följs och föreningens löpande verksamhet.

Hur många måste man vara

Något minsta antal finns inte fastlagt, men det är brukligt att i likhet med ekonomiska föreningar anta att minst tre personer är tillräckligt för att bilda en förening. Men kanske är en föreningsbildning med bara tre personer inte ändamålsenligt om man inte snart vet att fler medlemmar kan räknas in.

Ålder

Något krav på ålder finns inte men det krävs i många sammanhang att majoriteten av styrelsens medlemmar är myndiga.

Hur gör man?

De som kommit överens om att bilda en förening gör detta. Lämpligaste tillvägagångssättet är att kalla ihop intresserade till ett bildandemöte. Man kan antingen skicka en inbjudan till de som kan tänkas vara intresserade eller, om man vill vidga intresset, annonsera i lämplig tidning.

Inbjudan/annons bör innehålla en presentation av den tänkta verksamheten, så att de intresserade kommer till bildandemötet. Förslag till föredragningslista och eventuellt förslag till stadgar kan delas ut i förväg för att spara tid på bildandemötet.

Bildandemötet sköts av initiativtagarna, som först upprättar en närvarolista, som kan användas vid röstningar och som tillsammans med förslag till stadgar bör biläggas det upprättade mötesprotokollet.

Bildandemöte

Förslag till föredragningslista:

1. Fastställande av närvaroförteckning.
2. Val av ordförande för mötet
3. Val av sekreterare för mötet
4. Val av två justeringsmän för mötet
5. Fastställande av föredragningslista för mötet
6. Fråga om bildande av förening (ska den bildas, ja eller nej)
7. Fastställande av stadgar för föreningen
8. Fastställande av namn på föreningen
9. Fastställande av medlemsavgift
10. Fråga om klubbmärke, klubbfärger och medlemskort
11. Val av interimsstyrelse (ordförande och 2 eller fler ledamöter) för tiden fram till och med första ordinarie årsmötet
12. Val av två revisorer
13. Val av ordförande och två ledamöter i valberedningen.
14. Tidpunkt för första ordinarie årsmötet
15. Övriga frågor för diskussion

Protokoll ska föras och visa vad som beslutats, vilka som varit närvarande, vilka som valts till interimsstyrelse. När samtliga punkter avverkats är föreningen bildad.

De nu fastställda stadgarna kallas originalstadgar och ska förvaras på säkert sätt tillsammans med originalet av protokollet från bildandemötet. Ett lämpligt ställe att förvara originalstadgarna på är Föreningsarkivet i kommunen (telefon 0320-21 70 27).

Stadgar

Stadgar kan man till exempel få från en liknande förening, från riksförbund eller specialförbund. Riksidrottsförbundet har ett faktahäfte med normalstadgar och kommentarer. Om föreningen ska anslutas till riksförbund eller specialförbund ska vissa moment i dess stadgar finnas med i föreningens stadgar.

Stadgarna ska innehålla:

- Föreningens målsättning
- Ort för föreningens hemvist
- Hur medlemmarna vinner inträde
- Hur medlemsavgift bestäms
- Antalet styrelseledamöter, revisorer, mandattid
- Hur styrelseordförande utses
- Om styrelsens beslutförhet och om beslut
- Föreningens verksamhets- och redovisningsår
- Om föreningssammanträden, hur kallelse skall ske, hur beslut fattas
- Ärenden på föreningssammanträden, årsmöte
- Hur gör man med tillgångarna vid upplösning
- Förutsättningarna för uteslutning av medlem

Föreningens namn

Föreningens namn bör innehålla ord som idrott, fotboll, brottar, frimärk, scout och så vidare för att visa verksamhetens art, samt ordet förening, klubb, kår eller liknande för att visa att det är en ideell förening.

Namn som lätt kan förväxlas med annat namn godkänns inte av riks eller specialförbund. Kontrollera därför det föreslagna namnet med fritidskontoret och riks eller specialförbund.

Interimsstyrelse

Interimsstyrelsen tar nu över ansvaret för skötseln av föreningen. Initiativtagarna har i denna egenskap inte längre någon uppgift. Interimsstyrelsen ska fungera till och med första ordinarie årsmöte.

Övriga uppgifter för interimsstyrelsen är att:

- Upprätta medlemsförteckning
- Ordna med ekonomisk redovisning.
- Vad får föreningen för kostnader?
- Behövs några försäkringar?
- Öppna bank-/postgirokonto.
- Söka medlemskap i förbund.
- Organisera verksamheten.
- Förbereda för första årsmötet.
- Kontakta kommun och distriktsförbund.

Valberedning

En valberedning bör väljas på bildandemötet. Valberedningens uppgift är att föreslå det kommande årsmötet vilka personer som bör väljas till de olika förtroendeuppdragen i föreningen, till exempel ordförande, styrelseledamöter och revisorer.

Konstituerande möte

Efter bildandemötet håller interimsstyrelsen ett konstituerande möte för att inom sig utse vice ordförande, sekreterare, kassör och eventuellt flera poster. En person kan ha flera olika befattningar.

Konstituerande möte hålles alltid efter val av ny styrelse.

Interimsstyrelsen ska också utse firmatecknare.

Firmatecknare

Det ska framgå av stadgarna ur firmatecknare ska utses. På olika handlingar som bank- och posthandlingar, bidragsansökningar etc. gäller föreningens namn endast tillsammans med namnteckning av den eller de personer som föreningen utser till firmatecknare.

Ska föreningen registreras?

En förening behöver inte registreras någonstans för att ha status som ideell förening. Den behöver inte heller ha organisationsnummer.

Om man av en eller annan anledning behöver ett organisationsnummer, till exempel om föreningen är skattskyldig, ansöker man om detta hos Lokala skattemyndigheten.

Myndigheten kräver då in stadgar och utdrag ur protokoll som bland annat anger vilka som är firmatecknare.

Man kan också registrera föreningen hos kommunen. Ansökan jämte kopia av protokoll från bildningsmötet samt stadgar skickas då till kultur- och fritidskontoret som gör registreringen i kommunens föreningsregister.

Man kan också registrera föreningen genom anslutning till riksorganisation.

Årsmöte

Föreningens högsta beslutande organ är årsmötet. Av stadgarna ska framgå när årsmöte ska hållas.

Protokoll

Vid varje möte skall protokoll föras. Protokollet ska innehålla föreningens namn, tid och plats för mötet, vilka som är närvarande och vilka beslut som tagits.

Ansvar

Styrelseledamöterna har av medlemmarna fått förtroendet att sköta föreningen och blir gemensamt föreningens företrädare.

Med föreningens företrädare avses både styrelse och eventuella andra personer som närmast kan ha haft ansvar för skattebetalningar med mera.

Ansvaret är solidariskt vilket innebär att hela betalningen kan krävas av vem som helst hos föreningen eller företrädarna.

Styrelsens åligganden

- Tillse att föreningen följer gällande lagar och regler.
- Planera, leda och fördela arbetet inom föreningen.
- Att ansvara för och förvalta föreningens medel.
- Tillställa revisorerna räkenskaper.
- Förbereda årsmöte.

Styrelsens och av styrelsen utsedda företrädares ansvar kan vara:

Skadeståndsansvar, som kan uppkomma om årsmötet inte ger styrelsen ansvarsfrihet, varvid enskild ledamot kan ställas till svars för uppsåt eller vårdslöshet med föreningens medel.

Straffrättsligt ansvar, som kan drabba föreningens företrädare vid skattebrott med mera.

Personligt betalningsansvar, som kan uppstå genom grov oaktsamhet att inte betala skatter med mera, eller för den som gått i borgen för föreningens skulder. Det senare har inte med dålig skötsel av föreningen att göra.

Beroende på verksamhetens omfattning, krävs att man sätter sig in de ekonomiska regler som gäller.

Vart kan man vända sig?

Riks eller specialförbund
Distriktsförbund
Kultur- och fritidskontoret
Biblioteket
Internet

Litteratur:

Larsson, Uno, Lilla Förenings Handboken, LT:s Förlag.
Malmsten, Krister, Idrottens föreningsrätt, Norstedts Juridik AB.
Pedersson, Svante och Lasse, Förenings Boken, Bilda Förlag.